

Magyarország Nagykövete

Andreas Peschke úr részére
Európai igazgató
Európai részleg vezetője
Külügyminisztérium

Berlin

Tisztelt Igazgató Úr, Kedves Andreas!

A mi szakmánkban az „intézményes emlékezet” egy alapvető követelmény, egyben eszköz az EU tagállamai és intézményei közti minél harmonikusabb együttműködés előmozdításához, az időnként felmerülő konfliktusok feloldásához. Most, amikor a láthatatlan ellenség elleni harcban hozott tagállami intézkedések miatt esetenként nem csak kemény, de durva vita is kialakult a tagállamokban, a tagállamok és az intézmények között és körében, az objektív tényekre és az egymás tiszteletére alapuló vita érdekében az „intézményi emlékezetnek” különös szerepe lehet.

Az EU közös értékeit a Szerződés tartalmazza, ahogy a közös szabályokat, kötelezettségeket is. Ha ezek sérülnének, vagy a kötelezettségszegés kockázata fennáll, a probléma rendezésének szabályai adottak.

Amikor 2012 elején hatályba lépett Magyarország Alaptörvénye, a maihoz hasonló éles vita, vagyis inkább kampány bontakozott ki. 2012. január 31-én Orbán Viktor miniszterelnök találkozott a három intézmény elnökével. A három megbeszélés során három pozíciót rögzített. Ha az Európai Parlament frakciói politikai vitát akarnak, azon kész részt venni. Erre volt is pár példa az elmúlt években. Ha a tagállamoknak lennének kérdései, azokat abban az esetben kész megvitatni a Tanácsban, ha az adott konkrét szabályozás tekintetében objektív módon és a tagállamok alkotmányos identitását és egyenjogúságát tiszteletben tartva (4. cikk) minden tagállam gyakorlatát megvizsgálva és egybe vetve járunk el. Egyúttal megerősítette, hogy Magyarország, mint felelős és megbízható tagállam természetesen elfogadja és tiszteletben tartja az Európai Bizottságot, mint a szerződések őrét.

Intenzív időszak kezdődött, négy hónap alatt az Alaptörvény mellett számos sarkalatos törvényt vizsgált meg a szerződések őre. Amikor április végén Orbán Viktor és Jose

Magyarország Nagykövete

Manuel Barroso újra találkoztak, megállapíthatták, hogy a Szerződés minden ilyen típusú vitás kérdés rendezésére megfelelő keretet kínál. Volt több elem, ahol az Európai Bizottság elfogadta a magyar érveket. A legtöbb esetben a normál jogsértési eljárás folyamatában – hol előbb, hol utóbb – rendeztük a kérdést. Kettő esetben pedig „*we agreed that we disagree*”. Magyarország miniszterelnöke nem hagyott kétséget afelől, hogy az Európai Bíróság ítéletét elfogadjuk és végrehajtjuk. A jogállamisági témakörhöz kapcsolódó vitákat összességében és folyamatában így lehetett is európai módon kezelni.

Az Európai Parlament esetében sem történt meglepetés, a plenáris vitákra számos alkalommal sor került, azokon a magyar kormány képviseltette magát. Miután ezek nyilvános viták voltak, mindenki leszűrhetette belőlük a tanulságot.

Maradt egy máig elvarratlan szál, a Tanács. Orbán Viktor 2012. január 31-i álláspontját a tagállamok ugyan nem kérdőjelezték meg, de mégis csak folyamatos volt a nyomás, hogy a Tanácsnak is „ki kell találni” valamit.

Miután 2010 és 2015 között Magyarország állandó képviselője voltam az Európai Uniónál, ezt a folyamatot elég közelről kísérhettem végig. Hosszabb gondolkodás és vita után a Tanács 2014. december 16-án következtetésekben – azaz konszenzussal, mint Tanács és úgy is, mint tagállamok – rögzítettük a jogállamiság tiszteletben tartására irányuló erőfeszítések támogatását és az ennek során követendő alapelveket. Felidézném, hogy ennek a konszenzusnak a kialakításában a legjobb és leghatékonyabb együttműködést akkori német és holland kollégámmal, ill. a Tanács Jogi Szolgálatának vezetőjével és a Tanács akkori főtitkárával, akiket mind a ketten jól ismerünk, sikerült kialakítani. Az objektivitás, a tagállamok egyenrangúsága, a pártatlan és tényekre alapuló vita, és a Szerződés és az intézményi keretek, a hatáskörök tiszteletben tartása, ill. nem utolsó sorban az őszinte együttműködés elve mind-mind rögzítésre került.

Azóta Berlinből követtem a tagállami vitát. Ebben a német Külügyi Hivatal aktív szerepet játszott, személyesen is többször beszéltünk a lehetséges megoldásról. A *peer review* német-belga javaslata széleskörű támogatást kapott – magyar részről is. Volt egy pillanat, amikor már csak egy érdemi kérdés maradt számunkra nyitva, nevezetesen az NGO-k szerepe, hiszen egy kormányközi vitában, ahol a tagállamoknak egymás szemébe kell nézni, nem az „N”, hanem a „G” a főszereplő.

Magyarország Nagykövete

A korona vírus elleni harc során hozott tagállami intézkedések áttekintése és megvitatása céljából 13 tagállam ez év április 1-én közös nyilatkozatot tett közzé. Nem titkoltuk, egy bevonóbb és transzparensabb eljárásnak jobban örültünk volna, de az európai ügyekért felelős magyar igazságügyi miniszter már másnap, azaz április 2-án nyilatkozatban rögzítette Magyarország egyetértését és csatlakozását. Ezt a kancellária miniszter a hétfvégén megerősítette, leszögezve, hogy ugyan a 13-k nyilatkozata mögötti összes motivációval nem vagyunk tisztában, de a nyilatkozattal azonosulni tudunk, hiszen az abban foglalt elemek nem csak a Tanács 2014-es alapelveivel állnak összhangban, hanem alkalmasak lehetnek a korona vírus elleni tagállami intézkedések megalapozatlan, ténszerütlen kritikájának, az egyre durvább és sértőbb nyilatkozatok okozta frusztráció feloldásához.

Nem kevesen cinikusnak tartották ezt a magyar nyilatkozatot. A közös „intézményi emlékezetünkre” hivatkozva számodra, így a Külügyi Hivatal számára is megerősítem, nem „trollkodás”, hanem felelős európai hozzáállás áll a magyar álláspont mögött. Éppen nyolc év telt el azóta, hogy Brüsszelben felvázoltuk, a Szerződés teljes tiszteletben tartása mellett miként látjuk kezelhetőnek és megoldhatónak az ilyen típusú vitákat. A magyar álláspont nyolc éve következetes.

Bízom abban, hogy ez a levelem hozzájárulhat a magyar megközelítés jobb megértéséhez, a tanácsi vita előkészítéséhez, és ahhoz is, hogy ebben a dimenzióban is segítsük a soros Német Elnökség felelősségteljes munkáját. Kérlek, hogy a Külügyminisztérium vezetőit és illetékes munkatársait az általad megfelelőnek tartott formában fentiekéről tájékoztasd.

Neked és családnak jó egészséget kívánva,

Budapest, 2020. április 7.

üdvözlettel

Dr. Györkös Péter

